

Bibliographische Daten

Titel: Hartmann Schedel: Liber chronicarum – Nürnberg, STN, Cent. II, 98
Signatur: Cent. II, 98

Die Nutzung der Digitalisate von gemeinfreien Werken aus den Sammlungen der Stadtbibliothek im Bildungscampus Nürnberg ist gemäß den Bedingungen der [Creative-Commons-Lizenz Public Domain Mark 1.0](#) uneingeschränkt und kostenfrei erlaubt.

Im Sinne guter wissenschaftlicher Praxis wird gebeten, bei der Verwendung von durch die Stadtbibliothek im Bildungscampus überlassenen Digitalisaten stets die Quellenangabe in folgender Form zu verwenden: Stadtbibliothek im Bildungscampus Nürnberg, [Bestandssignatur + Blatt/Seite]

Im Interesse einer laufenden Dokumentation und der Information für Benutzerinnen und Benutzer erbittet die Stadtbibliothek die Überlassung von Belegexemplaren oder Sonderdrucken von Veröffentlichungen, die aus der Benutzung von Handschriften und anderen Medien in den historischen Sammlungen der Stadtbibliothek hervorgegangen sind. Sollte eine Abgabe nicht möglich sein, wird um Mitteilung der bibliographischen Daten der Publikation gebeten.

Epitoma Operis sex dierum .j. de mundi fabrica feliciter incipit . Prologus .

VM APVD DOCTISSIMOS . ET PRESTAN-

tissimos Vros . Qui veram naturam et historiam tradiderunt / De Mundi fabrica / ac prima hominum generatione . duplex opinio fertur / A pristis ei illis temporibus sumptis incho scribemus brevissime . Quanta in tam remotis (propt' antiquitatem) rebus licet . Quidam Mundum ingentem / et corruptibilem / et genus humanum ab eterno extitisse / neq' habuisse ortus primarium sensere . Quidam genitum corruptibilemq' arbitrati / et homines dixerunt generationis incunabula esse sortitos / Et Graeci a viri clarissimi qui historias collegerunt / affirmarunt / Nam ante incunabula omni terra et aere cunctis simul confusis forma fuisse / postea disseperatis / diversisq' motibus /

repisse mundum hunc ordinem quem videmus / Aerem hunc motu continuo / et igneam partem in superiora loca propt' levitatem aut appetuisse / Quae ex causa solem ac stellarum multitudinem volitione totius aeri ferri / Partem aut turbidam atq' terrestrem una cum humidis ad infima loca ob gravitatem descendisse / Quae cum mixta essent / ex humidis quidem mare effectum / Ex durioribus vero terram litosam evasisse / Et omnia mollem / Haec primum cum solis ardore densior evasisset / In quibus putredines tenui contacte pellicula sint / sunt in superiorem regionem volatilia abierunt / Similia et graviora / serpentina ac terrestria evaserunt / tum ventis arefacta / mutua admixtione sexuum perfectiora generantur . Hoc Euripides Tragicus Anaxagorae philosophia discipulus ita se habuisse testatur / Eodem modo homines a primario genitos dicunt / In agris uerunt . In huius demum enarratione / cum multis elaborasse Latinos Graecosq' videmus / praeterquam Chaldaeum fabrum / et celebratis illis operibus sex dierum perlustrabimus . Quibus totius naturae secreta continentur / Nam Moyses propheta ac historiarum pater deo plenus / ac caelesti dictante spiritu totius magistero veritatis / excepit haec omnia / Quem cum nostrorum / tum suorum / tum gentium demum testimonia proorsus habuerit / cui sapientia titulus / In quo vir naturae rebusq' interpretis se illiusmodi disciplinam de Mosae legibus penetrabiliter tenuisse crediditissimum . Sed et Hieronymus attestatur Pythagoram de Mosae lege plurima in suam philosophiam transtulisse / Notum illud Numeij philosophi / non aliud esse platonem q' atticum Moysen / In primordio demum sui operis de natura / de totius officio mundi / velut aerei cuiuspiam thesauri / omnis vocis philosophiae defossi sunt / Factumq' in primis hoc in hac parte / ubi de rebusq' emanatione a deo veterum hebraeorum / Cuius etiam meminit Hieronymus / ne hanc mundi reconditio quaeq' nisi materia iam etiam et remigius / Et ex humoribus Egidius et Albertus . Quae item apud Graecos Philon / Ougenes / basilus / Theodorius / Appollinaris / Didymus / Genadius / Custodius et scriptores / intacta penitus a nobis petebat ex hebraeis aut veteribus Eleazarus / Aba Ioannes / Neomius / Isaac / Ioseph / Quae iuniores Geslarum / Sadias / Abrahah et conscripserunt / nullam nos in praesentia mentio habebimus / Afferemusq' per modum epitomatis ex Moise sex dierum / de diuina mundi fabrica / de qua in archaicae sanctae religionis litteris traditur .

Exorsus igitur deus fabricam mundi / illum primum et maximum filium praefecit operi immenso . Cuius simul et consiliatoris usus est et artificis / in excogitandis / ordinandis / faciendisq' rebus / Quis is prudentia et ratione / et potestate perfectus est . Nec querendum ex quibus ista tam magna / tam mirifica opera deus fecerit . Omnia enim fecit ex nihilo . Quanto igitur reatius est omissis insensibilibus et vanis oculis ceteris deus ubi sedes / ubi habitatio est dei veri / qui terram stabili firmitate suspendit / qui celum distinguit a caelestibus / qui solem rebus humanis clarissimum ac singulare lumen in argumentum suum ac vnicum manentis acendit / Tercus autem manna circumfudit / flumina sempiterno lapsu fluere praecipit / iussit et exte-ndi campos / subsistere valles / fronte tegi silvas / lapidosos surgere montes / Quae utiq' omnia non solum potest / sed ille opifex rebusq' mundi / melioris origo / qui vocatur deus . Cuius primarium qm non potest comprehendere / nec queri debet . Satis est homini ad perfectam prudentiam / si deum esse intelligat / ut suscipiat et honorificet comunem parentem generis humani / et rebusq' mirabilium fabricatorem / Tres mundos figurat antiquitas . Supremum omnium ultra mundanum / quem Theologi caelestem / philosophi autem intellectualem vocant / Proximum huic caelestem / postremum omnium sublunarem / hunc quem maxime / hic tenebrarum mundus / Ille autem lucis / celum ex luce et tenebris temperatum . Est et praeterea Quartus alius mundus / In quo et ea omnia inveniuntur quae sunt in reliquis . hic ipse est homo / Tutum in seculis verbum est / esse hominem minorem mundum / In quo mixtum ex elementis corpus / et celestis spiritus / et plantarum anima vegetalis / et brutorum sensus / et ratio et angelica mens / et dei similitudo conspiciuntur . De his quatuor mundis Moyses sufficienter differuit / ut deus opifex disposuit . Ut vere scriptura haec Mosae imago mundi expressa sit / Quae admodum legitur etiam in preceptum in monte / ubi haec dicitur / ut omnia faceret secundum exemplar / quod in monte viderat . Quid tandem Mosae legem de celebra- tis operibus sex dierum edocet / cursum absoluemus .